

ਵੇਲ. ਐਕਸ ਵੀ-(1)ਇੰਡੀਅਨ ਲਾਅ ਰਿਪੋਰਟਸ

827

ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ-ਆਫ-ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਅਤੇ

(3) ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਇਹਨਾਂ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਡੀ. ਫਲਸ਼ੌ, ਜੇ. -- ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ.

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਡੀ. ਫਲਸ਼ੋ, ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਏ.ਐਨ. ਗਰੇਵਰ, ਜੇ.ਜੇ.

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੰਜਾਬ, - ਬਿਨੈਕਾਰ

ਬਨਾਮ

ਰਾਮ ਸਰੂਪ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1960 ਦਾ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਸੰਦਰਭ ਨੰ. 3

ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ (1922 ਦਾ XI)—ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਅਤੇ 24(1) ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ—ਸੱਟੇ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ—ਕੀ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕਮਾਏ ਗਏ ਮੁਨਾਫ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ, ਕਿ ਇੱਕ ਅਸੈਂਸੀ (ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਸੈਂਸੀ), ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਵਾਲੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਏ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1922 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਦਾ ਸਵਾਲ ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਹੈਂਡ ਰੇਠ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਚੈਪਟਰ III ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਗਣਨਾ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਕੱਢਿਆ

ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹੈਂਡ ਹੇਠ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਉਸੇ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਧਾਰਾ 24(1) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਪੇਸ਼ੇ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ੇ ਦੇ ਮੁਨਾਫ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 24(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੋ

828

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

ਵੋਲ.ਐਕਸਵੀ-

(1)

"ਕਾਰੋਬਾਰ, ਪੇਸ਼ੇ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ੇ ਦੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ" ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਚਾਰਜਯੋਗ ਮੁਨਾਫ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਖ਼ਤ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਅਸਲ ਉਪਬੰਧ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਇੱਕ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਕੱਲੇ ਧਾਰਾ 24(1) ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮਿਤੀ 1 ਫਰਵਰੀ, 1961 ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਐਨ. ਗਰੋਵਰ ਵਲੋਂ ਕੇਸ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਖਰਕਾਰ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਡੀ. ਫਲਸੌ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ. ਜਸਟਿਸ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਐਨ. ਗਰੋਵਰ ਦੀ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 14 ਨਵੰਬਰ, 1961 ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1922 ਦੀ ਧਾਰਾ 66(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਵਾਲਾ, ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਦਿੱਲੀ ਬੈਂਚ) ਦੁਆਰਾ ਉਸਤੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 1 ਮਈ, 1956, ਜੋ ਕਿ ਆਈ.ਟੀ.ਏ. ਦਾ ਨੰਬਰ 3429 ਆਫ 1955-56 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ:-

"ਕੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 24 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਹਿਲੀ ਉਪਬੰਦ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਉੱਤੇ, ਅਸੈਂਸੀ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਏ ਮੁਨਾਫ਼ੇ

ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਸੈਂਟ-ਆਫ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?"

ਡੀ. ਐਨ. ਅਵਸਥੀ ਅਤੇ ਐਚ.ਆਰ. ਮਹਾਜਨ, ਵਕੀਲ ਵਲੋਂ ਬਿਨੇਕਾਰ.

ਡੀ. ਸੀ. ਗੁਪਤਾ, ਵਕੀਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਜੱਜਮੈਂਟ

ਗਰੇਵਰ, ਜੇ.— ਤੱਥ ਮੇਰੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁੜ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਿਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ--

"ਕੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 24 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਹਿਲੀ ਉਪਬੰਦ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਉੱਤੇ, ਅਸੈਂਸੀ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਏ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਸੈਂਟ-ਆਫ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?"

ਹੁਣ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਚਾਗਲਾ, ਸੀ.ਜੇ., ਅਤੇ ਟੈਂਡੇਲਕਰ, ਜੇ. ਦੀ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੇਸ਼ਵਲਾਲ

ਪ੍ਰੋਮਰੰਦ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ (1) ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਹਿੱਤ ਆਇਆ ਅਤੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1922 ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਦੇ ਸਹੀ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: -

"ਇਸ ਲਈ, ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਹੀ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਖੇਤੀ ਉਪਬੰਧ ਘੜਨ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ 'ਕਾਰੋਬਾਰ, ਪੇਸ਼ੇ ਅਤੇ ਵੋਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ' ਦੇ ਹੈੱਡ ਅਧੀਨ ਚਾਰਜਯੋਗ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਸਿਵਾਏ ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਉਸ ਰਾਸ਼ੀ ਤੱਕ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਵਾਲਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

ਜਿਸ ਸ਼ਰਾਰਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਘੜਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੁਨਾਫੇ ਨੂੰ ਘਟਾ ਸਕਣ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਉਸ ਸ਼ਰਾਰਤ ਵੱਲ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸ਼ਰਾਰਤ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਅਸੈਂਸੀ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਲੈਣ ਦੇਣ ਤੋਂ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ।

(1) (1957) 31 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ. 7

830

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[ਵੋਲ.XV-(I)]

ਇ. ਕ. ਮ. ਨ. ਕ. ਸ. ਅਤੇ ਇਹ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਉਪਬੰਧਿਤ ਘੜਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੰਬਈ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ, ਨਾਗਪੁਰ ਅਤੇ ਭੰਡਾਰਾ ਬਨਾਮ ਰਾਮਗੋਪਾਲ ਕਨਿਆਲਾਲ (1) ਵਿੱਚ

ਦੁਹਰਾਇਆ। ਦਰਅਸਲ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਜੋ ਮੇਰੇ ਲਾਰਡ ਫਲਸ਼ੋ ਅਤੇ ਚੋਪੜਾ, ਜੇ.ਜੇ ਦੀ ਸੀ, ਨੇ ਕੇਸ ਮੈਸ: ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਮੁਨਸ਼ੀ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਇੰਕਮਟੈਕਸ (2) ਵਿੱਚ, ਚਾਗਲਾ, ਸੀ.ਜੇ., ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ। ਉੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਸਵਾਲ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਅਸੈਂਸੀ ਫਰਮ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਇਆ ਸੀ ਪਰ ਕੁਝ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਵਾਲੇ ਲੈਣ-ਦੇਣਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ 20,206/- ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਉਸ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਕਮਾਏ ਮੁਨਾਫੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੈੱਟ ਆਫ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਅਤੇ 10 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਚੈਪਟਰ III ਦੀ ਸਕੀਮ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਆਇ IV ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਸਮੇਤ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ **24** ਅਧੀਨ, ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ **6** ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਹੈੱਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਹੈੱਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਹੈੱਡ ਹੇਠ ਕਮਾਏ ਲਾਭਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸੈੱਟ ਆਫ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ **10** ਅਧੀਨ ਹੈੱਡ "ਕਾਰੋਬਾਰ, ਪੇਸ਼ੇ ਜਾਂ ਕਿੱਤੇ ਦੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ" ਤਹਿਤ ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਜੱਜਮੈਂਟ ਤੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣ ਨੋਟ ਕਰਨਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ:-

“ਇੱਕ ਅਸੈਂਸੀ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਿਰਹ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਲਾਈਨਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਦੋ-ਪਰਤੀ ਹਨ, ਪਹਿਲਾਂ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਇੱਕ ਖਾਸ ਭਾਗ ਜਾਂ ਉਪ-ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਉਪਯੋਗ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਪੇਸ਼ੇ ਜਾਂ ਵੋਕੇਸ਼ਨ ਦੇ

ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ
ਸਿਧਾਂਤ ਦੇਣਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ
ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਦੇ

(1) 38 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ. 193

(2) 1960 P.L.R. 765

ਵੋਲ. XV-(1)]

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

831

ਉਪਬੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ।
ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ
ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ
ਦਾ ਸਾਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਰੋਬਾਰ,
ਪੇਸ਼ੇ ਜਾਂ ਵੋਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਹੋਏ ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ
ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ
ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਖਾਤੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਛੱਡ
ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ
ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦੇ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਣ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ

ਵਪਾਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਵਾਲੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ
ਹੋਣ, ਤੋਂ ਹੋਵੇ,

ਵੀ.ਐਸ. ਸੁੰਦਰਮ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ "ਦਾ ਲਾਅ ਆਫ ਇਨਕਮ-
ਟੈਕਸ ਇੰਨ ਇੰਡੀਆ" 8ਵੇਂ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਪੰਨਾ ਨੰ 780 'ਤੇ ਇੱਕ
ਨਜ਼ਰੀਆ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ
ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ।

ਅਸੈਂਸੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਖੁੱਲੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ
ਹੈ ਕਿ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ ਬਾਬਤ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ
ਕੋਈ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ
ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ ਦੇ ਸੱਚੇ ਅਤੇ ਸਹੀ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ
ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਪਾਲਕੀਵਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਬੰਬੇ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ
ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੰਗਾ ਅਤੇ ਪਾਲਕੀਵਾਲਾ ਦੁਆਰਾ "ਦ
ਲਾਅ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਕਟਿਸ ਆਫ ਇੰਕਮ ਟੈਕਸ", 4ਥਾ ਐਡੀਸ਼ਨ ਦਾ
ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੇਵਲ ਉਸੇ
ਸੈਕਸ਼ਨ ਤੱਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਭ ਤਿੰਨ ਫੈਸਲੇ, ਆਮ
ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪੂਰਣ ਤੌਰ ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ
ਇਹ ਇੰਨੇ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੱਸਿਆ

ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਰਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਜਿਹੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਠੋਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮੰਨ ਲੈਣ। ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ " *ਦ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਇੰਕਮ ਟੈਕਸ v. ਦ ਇੰਡੋ ਮਰਕੈਂਟਾਈਲ ਬੈਂਕ, ਲਿਮਿਟੇਡ* "(1), ਕੇਸ ਦੇ ਸਫ਼ਾ 718 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜੋ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹਨ:-

"ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰੋਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਖੇਤਰ ਮੁੱਖ ਨਿਯਮ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1959 ਐਸ.ਸੀ. 713,

ਘੜਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮੁੱਖ ਨਿਯਮ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਮੁੱਖ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਕਿ ਨਿਯਮ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪ੍ਰੋਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਅਜਿਹੇ ਨਾ ਹੋਣ ਕਿ ਉਹ ਇਸਦਾ ਜਰੂਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ।
(*ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਿਟੀ ਆਫ ਟੈਰੰਟੋ v. ਅਟਾਰਨੀ-ਜਨਰਲ ਫਾਰ ਕੈਨੇਡਾ*) (1)

ਕੰਗਾ ਅਤੇ ਪਾਲਖੀਵਾਲਾ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 24(1) ਦੀ ਧਾਰਾ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ-

"ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਅਸੈਸੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹੱਡ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਆਮਦਨ ਖਿਲਾਫ ਐਡਜਸਟ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਪਾਰ ਦੌਰਾਨ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਲੈਣ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਡ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਆਮਦਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਡਜਸਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ, ਪਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਲੈਣ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਅਜਿਹੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਗੈਰ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਵਪਾਰ, ਪੇਸ਼ੇ ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਅਧੀਨ ਵੇਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਲਾਭ ਹੇਠ ਐਡਜਸਟ ਜਾਂ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਐਡਜਸਟ ਜਾਂ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਕੀਤਾ

ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰੋਵੀਸੋ ਦੇ ਸ਼ਬਦ, ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਆਪਕ ਹਨ। ਪਰ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਕਦੇ ਵੀ ਉੱਥੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਵਪਾਰ, ਪੇਸ਼ੇ ਜਾਂ ਵੇਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਲਾਭ ਹੇਠ ਐਡਜਸਟ ਜਾਂ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੀ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਜਾਂ ਸੈੱਟ ਆਫ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(1) 1946 ਏ.ਸੀ. 32.

ਵੋਲ. XV-(1)]

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

833

ਅਤੇ ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਸਬ-ਸੈਕਸ਼ਨ (1) ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਬ-ਸੈਕਸ਼ਨ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਹੈੱਡ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹੈੱਡ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਲਾਭ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ ਹੋਵੇ।"

ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਕਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਛਾਗਲਾ, ਸੀ.ਜੇ., ਦੁਆਰਾ ਬੰਬਈ ਦੀ ਜੱਜਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਓਬਜਰਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਿਊਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੇ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸੈਂਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਂਟ ਆਫ ਨੂੰ ਕਲੇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਅਧੀਨ ਸੈਂਟ ਆਫ ਦਾ ਸਵਾਲ ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦ ਇੱਕ ਹੈਂਡ ਤਹਿਤ ਘਾਟਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਚੈਪਟਰ III ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਕੰਪਿਊਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਘਾਟਾ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹੈਂਡ ਹੇਠ ਮੁਨਾਫਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਮੁਨਾਫਾ ਉਸੇ ਚੈਪਟਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਕੰਪਿਊਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਧਾਰਾ 24(1) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਪੇਸ਼ੇ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ੇ ਦੇ ਮੁਨਾਫਿਆਂ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨਾ ਪੂਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਗੈਰਜਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਧਾਰਾ 24(1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਕਾਰੋਬਾਰ, ਪੇਸ਼ੇ ਜਾਂ ਵੋਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਨਾਫੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਹੋਏ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਠੋਰ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ

ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਦੇ ਵੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਝਲਕਦਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲੀਆ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 24(1) ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਸੈਂਸੀ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 24(1) ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਅਰਥਹੀਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਰਥਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ

[ਵੋਲ. X V - (1)

ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਸੀ ਪਰ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਠੋਸ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਸਵਾਲ ਅਜੇ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਘੜਣ ਮਗਰ ਕੀ ਇਰਾਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਰਾਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਠੋਸ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ (iv) ਅਰਥਾਤ, “ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਅਤੇ ਲਾਭ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਪੇਸ਼ੇ ਅਤੇ ਕਿੱਤਾ” ਅਧੀਨ ਚਾਰਜਯੋਗ ਲਾਭ ਅਤੇ ਲਾਭ ਦੀ ਗਣਨਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਇਕੱਲੇ ਧਾਰਾ 24(1) ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਰੱਖਣ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਚਾਗਲਾ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਨੂੰ ਫਾਈਨਾਂਸ ਐਕਟ, 1953 ਵਿੱਚ ਸੰਮਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਗਲਤੀ ਦੇ ਉਪਚਾਰ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਾਰਨ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਪਰਭਾਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ

ਕਿ ਕਿਸ ਬੁਰਾਈ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਉਪਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਰਾਰਤ ਉਹੀ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਸੈਸੀ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਅਸੈਸੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪਰੋਵੀਜ਼ਨ ਨੂੰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਦਲਾਵਾਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961, ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਮਦਨ-ਕਰ ਅਤੇ ਸੁਪਰ-ਟੈਕਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ 1922 ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਿਗਾੜਤਾਵਾਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਖਿੰਡੇ ਹੋਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਕੁ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਚ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਨਵੀਂ ਧਾਰਾ 28 ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਲੇਖ

"ਕਾਰੋਬਾਰ, ਪੇਸ਼ੇ ਜਾਂ ਕਿੱਤੇ ਦੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਵਾਧੇ, " ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ 2 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 1922 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 73 ਵਿੱਚ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸਾਰਥਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

V OL X V - (1)] ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ
ਰਿਪੋਰਟਾਂ 835

" 73. (1) ਅਸੈਸੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਸੈੱਟ ਆਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੈੱਟ ਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸੈੱਟ ਆਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਅਸੈਸੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਕੋਈ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਕਿ ਸੈੱਟ ਆਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਨੁਕਸਾਨ

ਨੂੰ , ਇਸ ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਗਲੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ , ਅਤੇ-

(i) ਇਸਨੂੰ ਅਸੈਸੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸੱਟੇਬਾਜੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਉਸ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੈੱਟ ਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ

(ii) ਜੇਕਰ ਨੁਕਸਾਨ ਪੂਰੀ ਨਾਲ ਸੈੱਟ ਆਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਉਹ ਮਾਤਰਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰਾਂ ਸੈੱਟ ਆਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ, ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਾਲ ਦਰ ਸਾਲ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦੀ ਰਹੇਗੀ।

ਆਮਦਨ ਕਰ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨਜ਼ਰਜੀਏ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 73 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਰਥਕ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਪਰੋਵੀਜਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰੋਵੀਜਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਨਾ ਸੰਬੰਧੀ ਸਥਿਤੀ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, 1922 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀਆਂ ਪਰੋਵੀਜਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ

ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਆਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਹਿਜਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ 250 ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ-- ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਫਾਲਸ਼ੋ, ਜੇ. -- ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ

ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਤਾ - ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ।

